

Fokus på yrkesutbildning i FINLAND

Yrkesutbildning i Finland

Undervisnings- och kulturministeriet (UKM) ansvarar för den strategiska och normativa styrningen av yrkesutbildning samt leder utvecklingen på nationell nivå. De nationella målen och de gemensamma examensdelarna för yrkesutbildningen fastställs av regeringen.

Tillstånd att anordna yrkesutbildning beviljas av UKM. Tillstånden omfattar yrkesutbildningsområden, antal studerande, undervisningsspråk, platser för utbildningen, särskilda undervisningsuppgifter och övriga faktorer i samband med ordnandet av utbildningen. Anordnare av yrkesutbildning kan också få i uppgift att anordna arbetskraftsutbildning.

En anordnare av yrkesutbildning kan vara en lokal myndighet, en utbildningssamkommun, en stiftelse eller annan registrerad sammanslutning eller ett statsägt bolag. Dessa anordnare organiserar utbildningen i sitt område och anpassar utbudet efter behoven på arbetsmarknaden. Utbildningsanordnaren fattar även självständigt beslut om hur studierna avläggs, inom de ramar som deras tillstånd från UKM ställer upp.

Omkring 42 procent av dem som slutför den grundläggande utbildningen inleder grundläggande yrkesutbildning omedelbart efter det; de flesta av dessa avlägger sin examen vid en yrkesläroanstalt. Yrkesutbildning är tillgänglig för både unga och vuxna studerande.

Det finns 42 yrkesinriktade grundexamina (EQF 4), 65 yrkesinriktade yrkesexamina (EQF 4) och 56 specialyrkesexamina (EQF 5). De mest populära branscherna är teknik, kommunikation och transport samt branscher inom välfärd och idrott. Hälften av de studerande är kvinnor, men andelen varierar mycket mellan olika branscher. Ansökan till den grundläggande yrkesutbildningen grundar sig på avgångsbetyget från grundskolan, medan ansökan till tilläggsutbildning (yrkes- och specialyrkesexamina) sker enligt en bedömning som görs från fall till fall och där även arbetserfarenhet beaktas.

En yrkesinriktad grundexamen omfattar 180 kompetenspoäng (kp), och bildas av obligatoriska och valbara yrkesinriktade examensdelar samt gemensamma examensdelar (kunnande i kommunikation och interaktion, kunnande i matematik och naturvetenskaper och kunnande om samhälle och arbetsliv). Utbildningen tar vanligen tre år, beroende på

den personliga utvecklingsplanen för kunnandet. Yrkesexamina omfattar 120, 150 eller 180 kp och specialyrkesexamina 160, 180 eller 210 kp, som främst består av yrkesinriktade examensdelar. Alla inkluderar utbildning som ordnas på en arbetsplats. Lagstiftningen fastslår inte en största eller minsta mängd utbildning som ordnas på en arbetsplats.

Utbildning som ordnas på en arbetsplats erbjuds främst i verkliga arbetsmiljöer (företag) eller i läroanstaltens lokaler om detta inte är möjligt. Utbildning som ordnas på en arbetsplats kan omfatta en hel examen, examensdelar eller minder delar. Man kommer individuellt överens om det mest lämpliga sättet för den studerande i den personliga utvecklingsplanen för kunnandet.

Alla examina kan avläggas som läroavtalsutbildning som är en yrkesutbildning som sker på en arbetsplats och som grundar sig på ett skriftligt tidsbestämt arbetsavtal mellan en arbetsgivare och en läroavtalsstuderande, som måste vara minst 15 år gammal. De flesta läroavtalsstuderande är vuxna.

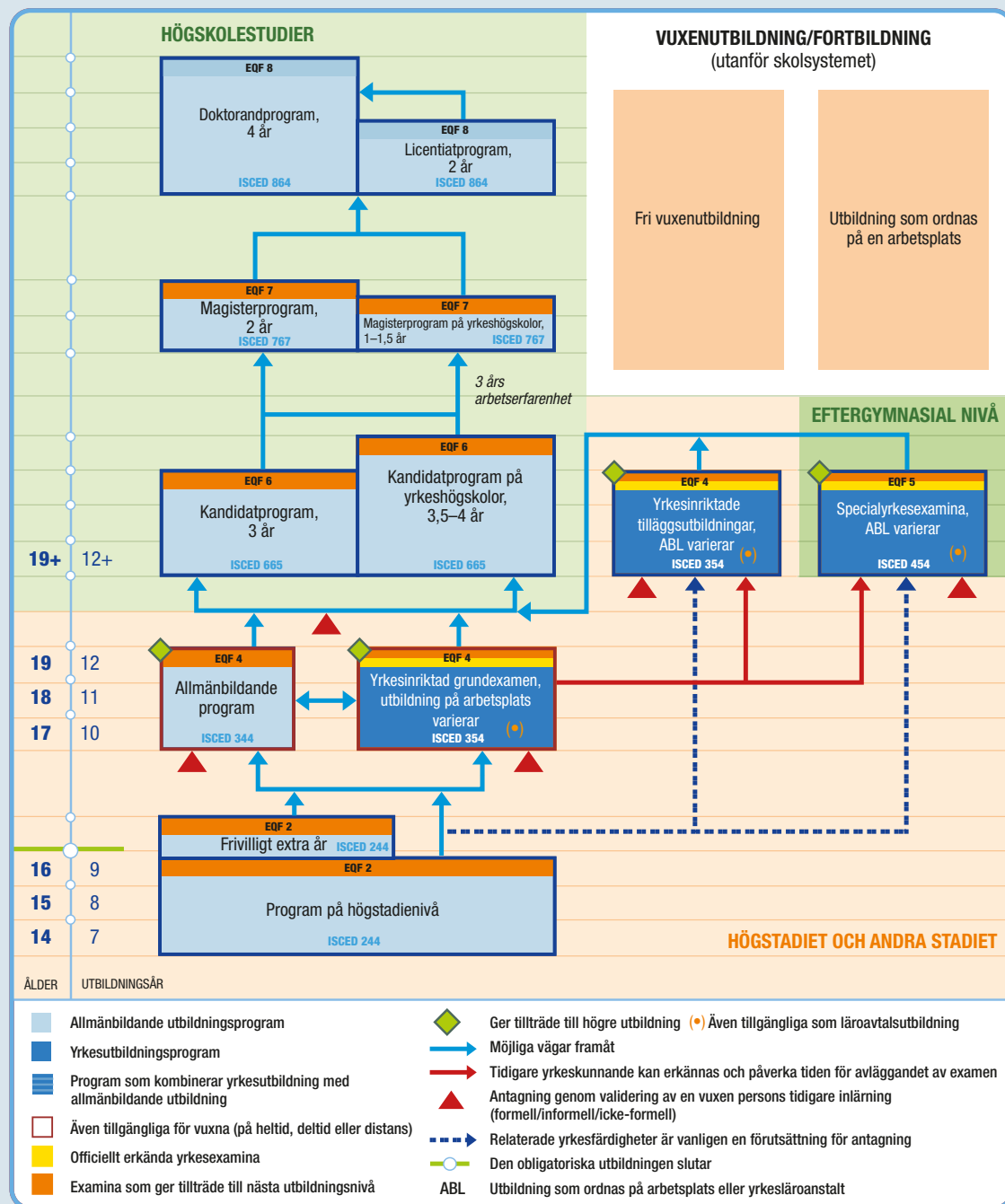
En annan form av undervisning som ordnas på en arbetsplats är utbildningsavtal. En studerande med ett utbildningsavtal är inte anställd av det utbildande företaget och får ingen lön, och arbetsgivaren får ingen ersättning för utbildningen. Detta system ger de studerande möjlighet att få en viss erfarenhet under sina studier, och den studerande och företaget lär känna varandra.

Utbildning som ordnas på en arbetsplats kan variera i en examen: en studerande kan övergå från ett utbildningsavtal till ett läroavtal om förutsättningarna för ett läroavtal uppfylls.

Alla yrkesutbildningar ger behörighet för högre studier.

Nationella examenskrav säkerställer ett enhetligt yrkesinriktat kunnande och utgör grunden för bedömning av inlärningsresultat. Utbildningsstyrelsen utvecklar dem i samarbete med intressegrupper (arbetsgivarorganisationer, fackorganisationer och studerandekårer). Representeranter för företag deltar i utvecklingen av kraven på yrkesskicklighet. Därtill organiserar och planerar de utbildning som ordnas på arbetsplatsen samt yrkesprov, samt bedömer yrkesprov.

Yrkesutbildning i Finlands utbildningssystem

NB: ISCED-P 2011.

Källa: Cedefop och ReferNet Finland.

Särdragen i yrkesutbildning

Yrkesutbildningen i Finland utgår från kunnande och är studerandeorienterad. En personlig utvecklingsplan för kunnandet utformas för varje studerande. Den kartlägger det kunnande som den studerande tidigare förvärvat samt det kunnande som den studerande behöver och hur de kan förvärfvas i olika inlärningsmiljöer.

Yrkesutbildning stöder livslångt lärande och de studerandes utveckling som människor och medlemmar av samhället. Den ger de studerande kunnande och färdigheter som behövs för fortsatta studier och bidrar till sysselsättning.

Kunnande i kommunikation och interaktion, kunnande i matematik och naturvetenskaper och kunnande om samhälle och arbetsliv ingår i alla yrkesinriktade grundexamina.

I Finland är yrkesutbildning ett attraktivt val. Nio av tio finländare anser att yrkesutbildningen är av hög kvalitet och ger färdigheter som behövs för olika yrken. Den är attraktiv på grund av sin flexibilitet och goda framtidsutsikter: de som tagit examen kan gå vidare till högre utbildning eller gå vidare ut i arbetslivet. Det faktum att yrkesutbildningen utvecklas och ordnas i samarbete med arbetslivet garanterar dess kvalitet och attraktionskraft. Handledd och målinriktad utbildning som ordnas på arbetsplatser äger rum i mångsidiga lärmiljöer både i hemlandet och utomlands, och baserar sig på praktiska arbetsuppgifter.

Lärare och utbildare inom yrkesutbildning är respekterade yrkespersoner. En karriär som lärare inom yrkesutbildning betraktas allmänt som attraktiv. Detta syns i det stora antalet sökande till yrkesutbildningar, som utan undantag överskrider antalet antagna. Enligt de senaste uppgifterna har 30 procent av behöriga sökande antagits.

Utmaningar och utvecklingsåtgärder

Yrkesutbildningen i Finland har nyligen genomgått den mest omfattande reformen på nästan 20 år. Målet för reformen, som genomfördes 2018, var att skapa ett mer effektivt och flexibelt, kompetensbaserat och kundorienterat system för yrkesutbildning, förbättra systemets effektivitet och bättre anpassa examina enligt arbetsmarknadens behov. Detta sker främst genom minskad reglering och mer autonomi och ansvar för anordnare av yrkesutbildning.

En ökning av andelen utbildning som ordnas på arbetsplatser är ett av reformens mål, även om lagstiftningen inte fastslår en största eller minsta mängd. För att uppnå detta mål krävs vidareutveckling av det pedagogiska tänkandet och metoderna, förbättrade inlärningsmiljöer samt samarbete mellan arbetsplatser och anordnare av yrkesutbildning. Ett tillräckligt antal arbetsplatser och kompetenta handledare, stöd och handledning samt kvalitetskontroll är också nyckelfaktorer.

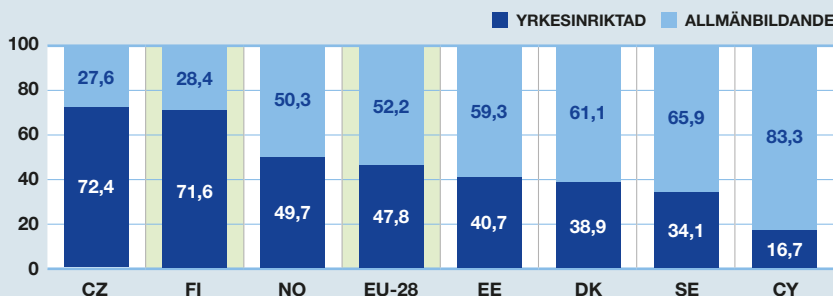
Den kompetensbaserade modellen förändrar i hög grad lärarnas arbete, vilket utmanar utvecklingen av deras kunnande och kapacitet. Lärarnas arbete kommer att innehålla mer handledning: individuella studievägar ökar betydelsen av den handledning och det stöd som tillhandahålls för de studerande. Lärarna måste använda ett mer handledande grepp i sitt arbete och samarbeta ännu mer aktivt än tidigare med arbetsmarknaden.

Reformen förändrar också finansieringen av yrkesutbildning. Sedan 2018 har alla yrkesutbildningar, inklusive yrkesexamina och läroavtalsutbildningar, omfattats av ett enda finansieringssystem med enhetliga kriterier. Finansieringsmodellen har gradvis rört sig mot finansiering enligt prestationer och genomslagskraft; denna finansiering ökar till 35 respektive 15 procent fram till 2022, vilket minskar basfinansieringen till 50 procent från nuvarande 95. Finansieringen enligt resultat grundar sig på antalet avlagda examina och examensdelar, medan genomslagsfinansieringen grundar sig på de studerandes tillgång till sysselsättning och benägenhet att fortsätta med högre studier samt respons från både studerande och arbetslivet.

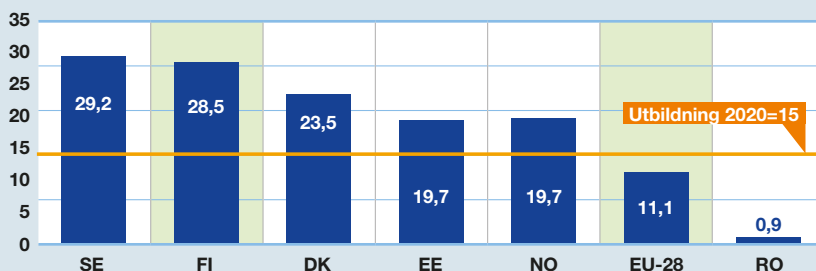
Utbildningen i siffror

Studerande på andra stadiet (ISCED 2011 nivå 3) som är inskrivna i yrkesinriktade och allmänbildande program
% av alla studerande på andra stadiet, 2017

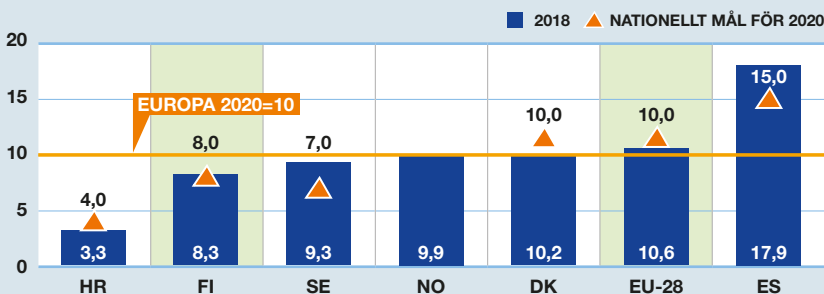
Källa: Cedefops beräkningar, grundar sig på Eurostat, UOE datainsamling om utbildningssystem, hämtad 31.5.2019.

Livslångt lärande
% av befolkningen i åldern 25 till 64 år som deltog i utbildning under de senaste fyra veckorna före enkäten, 2018

Källa: Eurostat, arbetskraftsundersökning i EU, hämtad 31.5.2019.

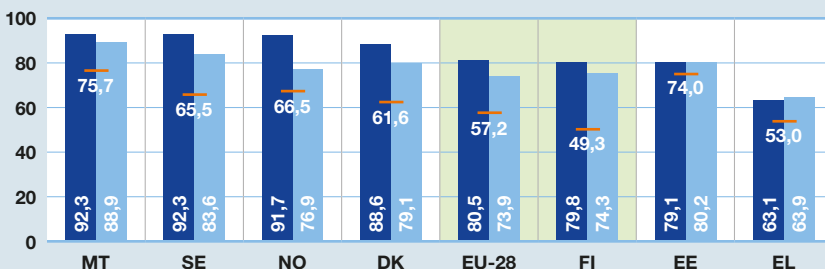
Personer som avslutar sin utbildning tidigt
% av befolkningen i åldern 18 till 24 år som högst hade utbildning på högstadienivå och som inte deltagit i vidare utbildning under de senaste fyra veckorna före undersökningen, 2018

NB: Information om det nationella målet för Norge är inte tillgänglig.

Källa: Eurostat, arbetskraftsundersökning i EU, hämtad 31.5.2019.

Sysselsättning bland unga som tagit examen
% av personer i åldern 20 till 34 som inte längre deltog i utbildning, 2018

■ Yrkeshögskola utbildning på andra stadiet och eftergymnasial utbildning som inte är högskolestudier (nivå 3 och 4)
■ Allmänbildande utbildning på andra stadiet och eftergymnasial utbildning som inte är högskolestudier (nivå 3 och 4)
— Utbildning på lägre än lågstadienivå, lågstadienivå och högstadienivå (nivå 0–2)

Källa: Eurostat, arbetskraftsundersökning i EU, hämtad 31.5.2019.

Mer information

- Cedefop (2019). *Vocational education and training in Finland: short description*.
<http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4176>
- Eurydice (2019). Finland: overview. I: Europeiska kommissionen (red.). *National descriptions*.
https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/finland_en
- Undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen (2018). *Finnish VET in a nutshell*.
https://www.oph.fi/download/165770_finnish_vet_in_a_nutshell.pdf

minedu.fi/sv/framsida	Undervisnings- och kulturministeriet
www.oph.fi/sv	Utbildningsstyrelsen
https://tem.fi/sv/framsida	Arbets- och näringsministeriet
www.oph.fi/english/sources_of_information/publications/brochures	broschyrer om yrkesutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning
www.stat.fi	Statistikcentralen
https://ek.fi/sv/	Finlands näringsliv (EK)
www.sak.fi/sv	Finlands Fackförbunds Centralorganisation (FFC)
www.sttk.fi	Tjänstemannacentralorganisationen (STTK)
www.oaj.fi	Undervisningssektorns Fackorganisation (OAJ)
sakkiry.fi	De yrkesstuderandes förbund i Finland (SAKKI)
https://samok.fi	Finlands studerandekårers förbund (SAMOK)

CEDEFOPEuropeiska centrumet för utveckling
av yrkesutbildning

Europe 123, 570 01 Thessaloniki (Pylea), GREKLAND
Postal: Cedefop service post, 570 01 Thermi, GREKLAND
Tfn +30 2310490111, Fax +30 2310490020, E-post: info@cedefop.europa.eu

Copyright © European Europeiska centrumet för utveckling av yrkesutbildning (Cedefop),
2019. Kopiering tillåten med angivande av källan.

visit our portal www.cedefop.europa.eu

Publikationsbyrå

ISBN 978-92-896-2908-9

9 789289 629089